

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 45 § mervärdesskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att i mervärdesskattelagen görs de ändringar som föranleds av ändringar av upphovsrättslagen. Eftersom användningsområdet för avtalslicens utvidgas föreslås att skattefrihet för ersätt-

ningar som baserar sig på avtalslicens utvidgas.

Lagen avses träda i kraft efter ändringar som gäller upphovsrättslagen har blivit godkända och stadfästna.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 45 § mervärdesskattelagen (1501/1993) ingår bestämmelser om skattefrihet för honorar och överlåtelse av vissa immateriella rättigheter. De honorar och ersättningar som avses i bestämmelserna är befriade från skatt av administrativa orsaker. Ersättningarna kan jämföras med lön, eftersom de som uppträder offentligt eller författare eller kompositörer mera sällan utövar sin verksamhet i form av affärsverksamhet. Dessutom beskattas ersättningar för uppträdande och upphovsrätt som en del av försäljningspriset på den produkt som säljs för konsumtion t.ex. i inträdesavgiften till ett evenemang eller i försäljningspriset på en bok eller ljudupptagning. Av dessa orsaker har ersättningarna i regel lämnats utanför mervärdesskattningen.

Enligt paragrafens 1 mom. betalas inte skatt på honorar till offentligt uppträdande, på försäljning av framträdanden av sådana uppträdande till arrangören av ett evenemang, på ersättning som erhållits på grundval av rätten till ljud- och bildupptagningar av en uppträdande och inte heller på ersättning som erhållits på grundval av överlåtelse av upphovsrätt enligt 1, 4 eller 5 § upphovsrättslagen (404/1961).

Enligt paragrafens 2 mom. gäller skattefriheten inte rätten till fotografier, reklamverk, kartor eller kartmaterial, ADB-system eller datorprogram eller överlåtelse av visningsrätten till filmer, videoprogram eller motsva-

rande program. Detta beror på att sådana överlåtelser har nära anknytning till normal kommersiell verksamhet och att det är motiverat att beskatta dessa för att förhindra dubbelbeskattning.

Enligt paragrafens 3 mom. betalas inte skatt på ersättningar som erhållits för vidareanvändning av verk som omfattas av gemensam tillsyn enligt upphovsrättslagen. Största delen av de ersättningar som omfattas av gemensam tillsyn är skattefria redan på basis av 1 mom., men vissa ersättningar, t.ex. ersättningar som fotografen samt producenten av ljud- och bildupptagningar får, skulle utan specialbestämmelser vara skattepliktiga. Det skulle dock vara administrativt sett svårt att beskatta de ersättningar som omfattas av gemensam tillsyn, eftersom den organisation som företräder innehavarna av upphovsrätt och som uppbär och redovisar ersättningarna för rättsinnehavarna, inte ännu i uppbörds-skedet kan skilja åt de ersättningar som går till olika rättsinnehavare eller exakt bestämma den skatt som skall betalas. Därför har det bestämts att sådana ersättningar är skattefria.

Skattefrihet för ersättningar som omfattas av gemensam tillsyn har genomförts genom att det i mervärdesskattelagen hänvisas till bestämmelserna i upphovsrättslagen. Skatt betalas inte på överlåtelse av en rättighet som grundar sig på upphovsrättslagen eller på ersättningar som på grundval av denna rätt erhållits enligt 13 §, 14 § 1 mom., 25 h § 1 och 2 mom., 25 i, 26 a, 26 i, 47 och 47 a § upp-

hovsrättslagen när ersättningstagaren är en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten eller ersättningen betalas ut av en sådan organisation. Skattefriheten gäller bl.a. ersättningar som betalas för vidareanvändning av verk som baserar sig på avtalslicens.

Det föreslås i den regeringsproposition med förslag till lag om ändring av upphovsrättslagen (28/2004 rd) som behandlas i riksdagen att de ändringar som förutsatts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhälle skall göras. I upphovsrättslagen föreslås dessutom vissa andra ändringar. Det föreslås att lagen ändras bl.a. så att användningsområdet för avtalslicens utvidgas.

De ändringar som föreslås i upphovsrättslagen förutsätter att 45 § 3 mom. mervärdesskattelagen ändras.

Utan specialbestämmelsen i mervärdesskattelagen skulle de ersättningar som baserar sig på de nya bestämmelserna om avtalslicens och som föreslås i propositionen om ändring av upphovsrättslagen bli skattepliktiga till den del det inte är fråga om ersättningar som är skattefria enligt 45 § 1 mom. mervärdesskattelagen. Beskattningen av sådana ersättningar är dock förknippad med samma administrativa problem som ersättningar som erhållits för vidareanvändning av verk som omfattas av gemensam tillsyn och som för närvarande är skattefria. För att dessa problem skall undvikas föreslås att den skattefrihet för ersättningar som baserar sig på bestämmelserna om avtalslicens utvidgas så att den motsvarar utvidgningen av användningsområdet för avtalslicens.

Nya skattefria situationer som baserar sig på bestämmelserna om avtalslicens och där verk och annat skyddat material används skulle vara bl.a. framställning av exemplar av ett verk och överföring av verket till allmänheten i intern informationssyfte, så som avses i 13 a § 1 mom. som i propositionen om ändring av upphovsrättslagen föreslås bli fogad till lagen. Sådana situationer kan också vara i den föreslagna 16 d § avsedd framställning och överföring till allmänheten av exemplar av ett verk som finns i arkivs, biblioteks eller

museers samlingar och i 25 a §, som föreslås bli ändrad, avsedd framställning och överföring till allmänheten av exemplar av ett konstverk som ingår i en samling eller ställs ut eller bjuds ut till salu.

Avsikten är att även de ersättningar som betalas på basis av de nya bestämmelserna om avtalslicens vilka föreslås i 25 f § 3 mom. upphovsrättslagen och vilka gäller återutsändning av ursprungliga radio- och televisionutsändningar och i 25 g § som gäller återutsändning av arkiverade televisionsprogram. Det föreslås att skattefriheten skall gälla även ursprungliga radio- och televisionutsändningar som avses i 25 f § 1 mom. upphovsrättslagen.

Ersättningar som betalat på basis av en avtalslicens som gäller framställning av exemplar inom undervisningsverksamhet enligt 14 § 1 mom. upphovsrättslagen är redan nu skattefria. I propositionen om ändring av upphovsrättslagen föreslås att tillämpningsområdet för avtalslicens utvidgas till att utöver verk som ingår i radio- och televisionutsändningar gälla alla verk och möjliggöra framställning av digitala exemplar. Avsikten är att verk med stöd av avtalslicens i det syfte som avses i momentet kan användas även för överföring till allmänheten på annat sätt än genom radio- eller televisionutsändningar. Till följd av den föreslagna ändringen kommer tillämpningsområdet för mervärdesskattefrihet att utvidgas i motsvarande grad.

Det har föreslagits att upphovsrättslagens 26 a § skall ändras så att man i stället för ersättningar skall betala gottgörelser till upphovsmännen. Gottgörelser som betalas till upphovsmännen skall vara skattefria.

I gällande 47 § upphovsrättslagen bestäms om användningen av ljudupptagningar vid ett offentligt framförande och i gällande 47 a § om vidareändring av en ljudupptagning som använts vid en radio- eller televisionutsändning. Det har föreslagits att dessa bestämmelser ändras så att de bestämmelser som gäller ersättningar och rätt till ersättningar tas in i 47 § och de bestämmelser som hänför sig till betalning av ersättningar och till verkställande av ersättningsrätt i 47 a §. Dessutom har det föreslagits att till 47 § fogas specialbestämmelser om användning av musikupptagningar med visuella element. Den ersätt-

ningsrätt enligt gällande 47 § som gäller utövande konstnärer sträcker sig inte till användning av bildupptagningar, vilket innebär att tillämpningsområdet för skattefrihet utvidgas till denna del.

De nuvarande avtalslicensersättningarna enligt 13 § samt 25 h § 1 och 2 mom. upphovsrättslagen kommer att vara skattefria. Skattefriheten skall fortfarande gälla också de ersättningar som avses i 25 i och 26 i § upphovsrättslagen.

Ävsikten är att den hänvisningsteknik som används i 45 § 3 mom. mervärdesskattelagen ändras så, att det i stället för till enskilda bestämmelser om avtalslicens hänvisas till den föreslagna 26 § i upphovsrättslagen, i vilken de allmänna bestämmelserna om avtalslicens och ersättningar som betalas på basis av den har samlats.

Skattefriheten skall liksom nu gälla både de ersättningar som betalats dem som företräder en organisation och andra rättsinnehavare.

2. Propositionens verkningar

De föreslagna ändringarna har inte några ekonomiska verkningar av betydelse.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppsdrag vid finansministeriet, och i beredningen har undervisningsministeriet, upphovsrättsorganisationerna och Skattestyrelsen hörts.

4. Andra propositioner som in- verkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av upphovsrättslagen och 49 kap. strafflagen, som är under behandling i riksdagen.

5. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft efter ändringar som gäller upphovsrättslagen har blivit godkända och stadfästna.

Eftersom de ändringar som föreslås i denna proposition står i nära anslutning till ändringar i upphovsrättslagen, lagen skall tillämpas på en tjänst som har utförts den dag då bestämmelser i upphovsrättslagen som är nämnda i denna lag träder i kraft eller därefter.

Med stöd av vad som anförts ovan förläggas Riksdagen förljande lagförslag:

Lag

om ändring av 45 § mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 45 § 3 mom., sådant
 det lyder i lag 1767/1995, som följer:

45 §

Skatt betalas inte heller på överlåtelse av en rättighet som grundar sig på upphovsrättslagen eller på ersättningar som på grundval av denna rätt erhållits enligt 25 i, 26, 26 a, 26 i eller 47 a § upphovsrättslagen, när ersättningstagaren är en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten eller er-

sättningen betalas ut av en sådan organisation.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på en tjänst som utförts eller tagits i eget bruk den dag då bestämmelser i upphovsrättslagen som är nämnda i denna lag träder i kraft eller därefter.

Helsingfors den 7 maj 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Wideroos*

Lag**om ändring av 45 § mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 45 § 3 mom., sådant
det lyder i lag 1767/1995, som följer:

45 §

Skatt betalas inte heller på överlåtelse av en rättighet som grundar sig på upphovsrättslagen eller på ersättningar som på grund av denna rätt erhållits enligt 13 §, 14 § 1 mom., 25 h § 1 och 2 mom., 25 i, 26 a, 26 i, 47 och 47 a §§ upphovsrättslagen, när ersättningstagaren är en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten eller ersättningen betalas ut av en sådan organisation.

Skatt betalas inte heller på överlåtelse av en rättighet som grundar sig på upphovsrättslagen eller på ersättningar som på grundval av denna rätt erhållits enligt 25 i, 26, 26 a, 26 i eller 47 a § upphovsrättslagen, när ersättningstagaren är en organisation som företräder innehavarna av upphovsrätten eller ersättningen betalas ut av en sådan organisation.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på en tjänst som utförts eller tagits i eget bruk den dag då bestämmelser i upphovsrättslagen som är nämnda i denna lag träder i kraft eller därefter..